

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бізнес - адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності

**Кваліфікаційна робота
бакалавра**

на тему: «Впровадження інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку
промисловості Запорізької області»

Виконав : студент 5 курсу, групи 6.0739-мб-3-
спеціальності 073 менеджмент освітньої програми
Менеджмент міжнародного бізнесу

Кучеровська М. О.

Керівник : доцент кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
кандидат наук державного управління

Мостовий В.О.

Рецензент : завідувач кафедри бізнес-адміністрування
і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
доктор наук з державного управління, професор

Бікулов Д. Т.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет менеджменту _____

Кафедра бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма Менеджмент міжнародного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Д.Т. Бікулов

« _____ » _____ 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Кучеровська Марія Олексіївна _____

1. Тема роботи «Впровадження інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку промисловості Запорізької області»

керівник роботи: Мостовий В.О., доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, кандидат наук державного управління

затверджені наказом ЗНУ від 27.12.2023 року № 2227-с

2. Строк подання студентом роботи 25.05.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи навчальні посібники, монографії, періодичні та аналітичні вітчизняні та зарубіжні матеріали, фінансова звітність підприємства, інтернет ресурси

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

1. РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) .

16 таблиць

18 рисунків

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Мостовий В.О.		
2	Мостовий В.О.		

7. Дата видачі завдання 01.10.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи у наукового керівника.	01.10.2023	
2.	Затвердження змісту роботи.	02.10.2023	
3.	Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи.	03.10.23-13.11.23	
4.	Розробка чернетки I розділу кваліфікаційної роботи.	14.11.23-23.12.23	
5.	Написання I розділу кваліфікаційної роботи.	24.12.23-31.01.24	
6.	Збір розрахунково-аналітичного матеріалу за темою.	01.02.24-21.02.24	
7.	Розробка чернетки II розділу кваліфікаційної роботи.	22.02.24-20.03.24	
8.	Написання II розділу кваліфікаційної роботи.	21.03.24-29.04.24	
9.	Оформлення кваліфікаційної роботи згідно вимог.	30.04.24-08.05.24	
10.	Попередній захист кваліфікаційної роботи.	09.05.2024	
11.	Проходження нормоконтролю.	10.05.24-20.05.24	
12.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру.	25.05.2024	
13.	Захист кваліфікаційної роботи.	травень 2024	

Студент

(підпис)

В. О. Мостовий

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

М. О. Кучеровська

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)

Т. М. Магомедова

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи бакалавра: 54 с., 15 рис., 15 табл., 35 джерел.

Впровадження інвестиційної діяльності в промисловість Запорізької області має велику актуальність і визначається низкою факторів, що впливають на розвиток регіональної економіки: створення нових робочих місць: збільшення виробничих потужностей: впровадження новітніх технологій: Залучення іноземних інвесторів: розвиток інфраструктури: диверсифікація галузей: Інвестиції сприяють диверсифікації економіки області, розвитку нових галузей промисловості та зменшенню залежності від окремих секторів.

В цілому, впровадження інвестиційної діяльності в промисловість Запорізької області є важливим фактором для забезпечення стійкого розвитку економіки, підвищення життєвого рівня населення та підтримки конкурентоспроможності регіону в умовах глобальних ринкових викликів.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні важливості інвестиційної діяльності як стратегічного фактору для подальшого розвитку промисловості Запорізької області. Дослідження спрямоване на аналіз поточного стану інвестиційної активності в регіоні, визначення перспектив та напрямків для залучення інвестиційного капіталу, а також розробку пропозицій щодо підвищення ефективності інвестиційного процесу та його впливу на розвиток промисловості.

Об'єктом роботи є процес впровадження інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку промисловості Запорізької області.

У висновку підкреслено, що впровадження інвестиційної діяльності є важливим кроком у стимулюванні розвитку промисловості Запорізької області та досягненні сталого економічного зростання. Інвестиції сприяють розвитку інфраструктури, підвищенню технічного рівня виробництва та створенню сприятливих умов для інноваційного розвитку регіону.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РОЗВИТОК

ABSTRACT

Bachelor's thesis: 54 pages, 15 figures, 15 tables, 35 sources.

The implementation of investment activity in the industry of the Zaporizhia region is of great relevance and is determined by a number of factors that affect the development of the regional economy: creation of new jobs: increase in production capacity: introduction of the latest technologies: attraction of foreign investors: development of infrastructure: diversification of industries: Investments contribute to the diversification of the region's economy , development of new branches of industry and reduction of dependence on individual sectors.

In general, the introduction of investment activity in the industry of the Zaporizhzhia region is an important factor for ensuring the sustainable development of the economy, raising the standard of living of the population, and maintaining the competitiveness of the region in the face of global market challenges.

The purpose of the study is to substantiate the importance of investment activity as a strategic factor for the further development of industry in the Zaporizhzhia region. The study is aimed at analyzing the current state of investment activity in the region, determining prospects and directions for attracting investment capital, as well as developing proposals for increasing the efficiency of the investment process and its impact on the development of industry.

The object of the work is the process of implementing investment activities as a key factor in the development of industry in the Zaporizhzhia region.

The conclusion emphasizes that the introduction of investment activity is an important step in stimulating the development of industry in the Zaporizhzhia region and achieving sustainable economic growth. Investments contribute to the development of infrastructure, increasing the technical level of production and creating favorable conditions for the innovative development of the region.

INVESTMENTS, INVESTMENT ATTRACTIVENESS, EFFICIENCY, DEVELOPMENT

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА.....	2
РЕФЕРАТ.....	5
ABSTRACT.....	6
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ...	9
1.1 Економічна сутність інвестицій.....	9
1.2 Показники оцінки інвестиційної діяльності.....	13
1.3 Показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності.....	20
РОЗДІЛ 2 ВПРОВАДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	26
2.1 Запорізька область: характеристика, основні показники	26
2.2 Інвестиційна привабливість України	29
2.3 Оцінка інвестиційної привабливості інноваційної діяльності підприємства Запорізького регіону.....	39
2.4 Державна інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку промисловості Запорізької області.....	45
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	48
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	50

ВСТУП

Впровадження інвестиційної діяльності стає ключовим фактором розвитку промисловості Запорізької області у контексті сучасних економічних реалій. Запорізька область, завдяки своєму стратегічному розташуванню, потужному промислому потенціалу та розвиненій інфраструктурі, володіє величезним потенціалом для ефективного залучення інвестицій та подальшого розвитку. Проте, необхідно врахувати, що інвестиційна активність вимагає належної уваги та підтримки з боку держави, місцевих органів влади та бізнес-спільноти.

Сучасна економічна ситуація вимагає систематичних заходів для стимулювання економічного зростання та конкурентоспроможності. Інвестиції в промисловість є ключовим інструментом у досягненні цих цілей, оскільки вони сприяють модернізації виробничих потужностей, впровадженню новітніх технологій, розвитку інновацій та підвищенню якості продукції.

Мета даного дослідження полягає в обґрунтуванні важливості інвестиційної діяльності як стратегічного фактору для подальшого розвитку промисловості Запорізької області. Дослідження спрямоване на аналіз поточного стану інвестиційної активності в регіоні, визначення перспектив та напрямків для залучення інвестиційного капіталу, а також розробку пропозицій щодо підвищення ефективності інвестиційного процесу та його впливу на розвиток промисловості.

Актуальність дослідження полягає в тому, що ефективне впровадження інвестиційної діяльності сприятиме зміцненню економічної стабільності, зростанню конкурентоспроможності та підвищенню рівня життя населення Запорізької області.

Для успішності в умовах ринкової економіки, суб'єкт господарювання повинен впроваджувати нові технології. Сучасні технології використовуються за наявності фінансових ресурсів. Коли вкладаються вільні фінансові ресурси в операційну, фінансову та інвестиційну діяльність, з одного боку, виникає

проблема, як ефективно використовувати вкладений капітал, з іншого - як виявити вільні фінансові ресурси та акумулювати їх. Вирішити дану проблему можна, якщо ретельно вивчити такі питання, як поняття інвестицій, роль інвестицій в розвитку сучасної економіки держави. Умови ринкової економіки отримання прибутку - рушійний мотив інвестиційної діяльності. Для цієї мети виробляються конкретні товари, надаються послуги, які користуються попитом, це важливо, оскільки без цього користі від інвестицій не буде.

Інвестиції необхідні для досягнення наступних цілей:

- збільшити та розширити сферу діяльності;
- знизити собівартість виробництва та реалізації продукції;
- створити необхідну сировинну базу;
- збільшити та поліпшити структуру експорту та ін.

Інвестиційна діяльність в державі спрямована на те, щоб оживити процес відтворення, використовуючи внутрішнє та зовнішнє фінансування. У зв'язку з цим держава орієнтована на те, щоб залучати іноземний капітал з усіх можливих джерел за допомогою комплексу привабливих факторів.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних завдань:

- аналіз економічної сутності, класифікації та форм інвестицій;
- розгляд інвестиційної діяльності
- визначення державного регулювання інвестиційної діяльності ;
- вивчення іноземних інвестицій.

Об'єктом роботи є впровадження інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку промисловості Запорізької області.

Структура роботи включає в себе вступ, два розділи, висновок, список використаних джерел. Теоретичною основою роботи є праці вітчизняних та зарубіжних авторів, представлені у списку джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Економічна сутність інвестицій

Однією з найважливіших сфер діяльності будь-якого господарського суб'єкта, а також функціонування національної економіки в цілому, є здійснення інвестиційної діяльності. Латинське слово *invest* означає «вкладати»[12].

Інвестиції мають ряд характеристик, які визначають їхню природу та вплив на економіку. Визначимо з найважливіших характеристик інвестицій включають (табл. 1.1):

Таблиця 1.1 – Характеристика інвестицій [2]

Характеристика	Визначення
Орієнтованість на майбутній дохід	Основна мета інвестицій полягає в отриманні прибутку або іншого доходу у майбутньому. Інвестори розглядають різні можливості для вкладення капіталу з метою збільшення свого майбутнього доходу.
Ризик та дохідність	Інвестиції часто пов'язані з рівнем ризику та потенційним доходом. Вищий рівень ризику може призвести до вищого потенційного доходу, але й може призвести до збитків. Інвестори зазвичай збалансовують ці два аспекти приймаючи рішення про інвестування.
Часовий аспект	Інвестиції зазвичай є довгостроковими, але можуть бути і короткостроковими. Довгострокові інвестиції спрямовані на стабільний дохід у майбутньому, тоді як короткострокові можуть бути спрямовані на отримання швидкого прибутку.

Ліквідність	Ця характеристика вказує на можливість конвертувати інвестиції у готівку без значних втрат. Деякі інвестиції, такі як акції на фондовому ринку, можуть бути досить ліквідними, тоді як інші, наприклад, нерухомість, можуть бути менш ліквідними.
Соціальний та екологічний вплив	Інвестиції також можуть мати соціальний та екологічний вплив. Інвестори можуть враховувати етичні та екологічні аспекти своїх інвестиційних рішень, наприклад, виключати інвестування у підприємства, які порушують права людини або спричиняють серйозні екологічні проблеми.

Ці характеристики допомагають інвесторам оцінити ризики та потенційні можливості, пов'язані з інвестиціями, та прийняти обгрунтовані рішення щодо розподілу свого капіталу.

Основним економічним стимулом інвестування є отримання доходу від вкладення фінансових коштів. Інвестиціями є лише ті вкладення, спрямовані на отримання прибутку, збільшення обсягу початкового капіталу. [5]

Отже, в контексті ширшого розуміння інвестиції означають фінансові ресурси, власність та інтелектуальні активи, які індивідуальні та юридичні особи вкладають у створення нових підприємств, розширення, модернізацію та технічне оновлення існуючих, а також у придбання нерухомості, акцій, облігацій та інших цінних паперів з метою отримання прибутку або іншого позитивного впливу.

Економічна сутність інвестицій: вкладення коштів зараз для досягнення певного економічного результату у майбутньому.

Різні автори визначають інвестиції різними способами, але загальними є їхня спрямованість на отримання прибутку або досягнення інших цілей. Визначимо кілька визначень від різних авторів:

Таблиця 1.2 – Різні дефініції «інвестиції» [1; 2; 5; 10; 11; 12: 3]

Автор	Визначення
Ендовицький Д.А.	Інвестиції це розміщення капіталу з метою отримання прибутку.
Карбовський В.	Інвестиції це вкладення капіталу у яке небудь підприємство за допомогою придбання цінних паперів або безпосередньо з метою отримання додаткового прибутку або впливу на справи підприємства чи компанії.
Юззович Л.І.	Інвестиції це сукупність витрат, що здійснюються у формі довгострокових вкладень капіталу в різні галузі господарства, такі як промисловість, сільське господарство, транспорт та інші.
Валдайцев С.В.	Інвестиції це вкладення в акції, облігації, інші цінні папери, банківські депозити, активи інших підприємств.
Рябова Є.І.	Інвестиції це вкладення для створення нового або відновлення зношеного виробничого, людського або природного капіталу.
Лукаш Ю.А.	Інвестиції це вкладення фінансових та матеріальних ресурсів в різноманітні об'єкти діяльності, а також передача прав на майнову та інтелектуальну власність з метою отримання прибутку або доходу або досягнення соціального ефекту
Мицкевич Є.І.	Інвестиції це вкладені інвестором фінансові та матеріальні ресурси в різні об'єкти діяльності, а також передані права на майнову та інтелектуальну власність з метою отримання прибутку або доходу або досягнення соціального ефекту, якщо вони не вилучені з обігу або обмежені в обігу відповідно до національного законодавства.
John Maynard Keynes	Інвестиції - це рішення про збільшення капіталовкладень з метою створення майбутнього доходу.
Milton Friedman	Інвестиції - це придбання фізичних або фінансових активів з метою отримання прибутку у майбутньому.
Adam Smith:	Інвестиції - це розміщення капіталу з метою покращення продуктивності та збільшення виробництва.
Joseph Schumpeter	Інвестиції - це вкладення капіталу у нові технології та інноваційні проекти для стимулювання економічного зростання через творчий руйнування.
Paul Samuelson	Інвестиції - це придбання капіталовкладень з метою збільшення майбутнього доходу та покращення стандарту життя.

Сутність інвестицій полягає у вкладенні різноманітних ресурсів, таких як грошові кошти, матеріальні активи, інтелектуальні ресурси тощо, у об'єкти або

проекти з метою отримання прибутку чи досягнення іншої корисної мети у майбутньому [2].

Інвестиції є важливим стимулом для розвитку економіки, оскільки вони сприяють створенню нових підприємств, розвитку виробництва, модернізації технологій, створенню робочих місць та забезпеченню сталого економічного зростання. Однак інвестування також пов'язане з ризиками, і досягнення успіху в інвестиційній діяльності вимагає аналізу, обґрунтування та виважених рішень.

Отже, сутність інвестицій можна узагальнити як процес вкладення ресурсів з метою отримання прибутку або досягнення іншої корисної мети у майбутньому, що сприяє розвитку економіки та створенню додаткової вартості.\

Існує широкий спектр інструментів інвестування, які інвестори можуть використовувати для розміщення свого капіталу. Визначимо основні інструменти (рис. 1.1):

Акції		Це власність у підприємстві, яка дає право на отримання частки прибутку у вигляді дивідендів та управління підприємством через голосування на загальних зборах акціонерів.
Облігації		Це інструменти боргового ринку, за якими емітент (наприклад, уряд або компанія) зобов'язується повернути вкладену суму вкладникам плюс відсотки за певний період часу.
Взаємні фонди		Це фінансові інструменти, у які інвестори вкладають свої кошти, а професійний управляючий фондом розміщує ці кошти в різноманітних акціях, облігаціях, нерухомості тощо.
ETF (біржові фонди)		Це інвестиційні фонди, що торгуються на біржі, які відображають певний індекс або групу активів і дозволяють інвесторам легко диверсифікувати свій портфель.
Фондові опціони		Це фінансові деривативи, які надають право, але не зобов'язують до покупки чи продажу акцій або інших активів за певною ціною в майбутньому.
Нерухомість		Це інвестиції в комерційну або житлову нерухомість з метою отримання орендного доходу або зростання вартості майна.
Спільні інвестиційні проекти		Це спільні інвестиційні фонди, які об'єднують кошти багатьох інвесторів для спільного розміщення на ринку.

(СІП)		
-------	--	--

Рис. 1.1- Інструменти інвестування [12]

Інвестиції - це процес вкладення фінансових, матеріальних, трудових або інших ресурсів у певні активи (наприклад, цінні папери, нерухомість, технології, бізнес-проекти тощо) з метою отримання прибутку у майбутньому або досягнення іншої мети, яка може бути економічною, соціальною чи політичною. Інвестиції можуть бути проведені як фізичними особами (приватні інвестори), так і юридичними особами (підприємства, фонди, банки тощо) [4].

Інвестиції можуть бути здійснені в різні сфери економіки, включаючи промисловість, сільське господарство, технології, нерухомість, фінанси, освіту та інші. Вони можуть бути довгостроковими або короткостроковими, а також відображати різний рівень ризику та потенційний дохід.

Інвестиції відіграють важливу роль у стимулюванні економічного зростання, розвитку нових технологій, створенні робочих місць, розширенні виробництва та покращенні якості життя. Однак вони також пов'язані з ризиками, і успішність інвестиційної діяльності вимагає обґрунтованості, аналізу та планування.

Це лише кілька прикладів інструментів інвестування, які доступні на ринку. Інвестори можуть вибирати між цими інструментами залежно від своїх фінансових цілей, рівня ризику та інших обставин.

1.2 Показники оцінки інвестиційної діяльності

Показники оцінки інвестиційної діяльності використовуються для аналізу та оцінки результативності та ефективності інвестиційних рішень. Основна мета використання цих показників - забезпечити інвесторів та управлінців інформацією для прийняття обґрунтованих рішень щодо розміщення капіталу. Основні цілі показників оцінки інвестиційної діяльності включають:

В умовах постійних змін на фінансових та ринкових ринках, показники інвестиційної діяльності допомагають інвесторам та управлінцям приймати

обґрунтовані рішення щодо розміщення капіталу та вибору оптимальних стратегій.

У зв'язку зі зростанням нестабільності на фінансових ринках та геополітичних турбулентностях, важливо мати засоби оцінки ризиків, пов'язаних з інвестиціями. Інвестори постійно шукають можливості для отримання доходів та збільшення свого капіталу. Показники інвестиційної діяльності допомагають визначити потенційну дохідність різних інвестиційних можливостей. Показники інвестиційної діяльності використовуються для моніторингу та контролю за виконанням інвестиційних стратегій та планів. Для компаній інвестиційна діяльність є важливою частиною стратегічного планування. Показники допомагають визначити напрямок розвитку та прийняти рішення щодо інвестування в конкретні проекти.

Отже, показники інвестиційної діяльності залишаються актуальними і важливими інструментами для інвесторів, управлінців та фінансових аналітиків у сучасному економічному середовищі. Вони допомагають приймати обґрунтовані рішення та ефективно управляти капіталом.

Оцінка ризику		Показники допомагають оцінити ризики, пов'язані з інвестиціями, такі як фінансовий ризик, ринковий ризик, політичний ризик тощо.
Оцінка доходності		Показники дозволяють визначити потенційну дохідність інвестицій та порівняти різні можливості для вибору найбільш доцільних.
Моніторинг виконання цілей		Показники використовуються для відстеження та оцінки виконання поставлених цілей та планів інвестиційної стратегії.
Прийняття рішень		Інвестори та управлінці використовують показники для прийняття обґрунтованих рішень щодо алокації капіталу, вибору інвестиційних об'єктів та стратегій.
Внутрішня оцінка		Показники допомагають внутрішнім учасникам, таким як управління компанією, оцінити ефективність інвестиційних проектів

та прийняти рішення про їхнє продовження або припинення.

Рис. 1.2- Цілі оцінки інвестиційної діяльності

Отже, показники оцінки інвестиційної діяльності є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих рішень щодо управління капіталом та досягнення фінансових цілей (рис. 1.2).

Основні інвестиційні показники допомагають оцінити ефективність та результативність інвестиційних рішень. Окреслимо деякі з найважливіших інвестиційних показників (табл. 1.4):

Таблиця 1.4 – Показники інвестиційної діяльності

Показник	Характеристика
Прибутковість інвестицій (ROI)	Це відношення прибутку до витрат на інвестиції. Вимірюється у відсотках та дозволяє визначити, наскільки ефективно використовуються інвестиційні кошти.
Поточний рівень доходу (Current Yield)	Це відношення річного доходу від інвестиції до її поточної вартості.
Коефіцієнт рентабельності (ROE)	Це відношення чистого прибутку до загального капіталу. Вимірює ефективність використання власних коштів компанії.
Коефіцієнт оборотності активів (Asset Turnover Ratio)	Відображає, скільки оборотів здійснюється на одиницю активів. Допомагає в оцінці ефективності використання активів компанії для генерації прибутку.
Коефіцієнт внутрішньої окупності (IRR)	Це процентна ставка, при якій чистий сучасний вартість прибутків від інвестиції дорівнює нулю. Вимірює внутрішню окупність проекту.
Період окупності (Payback Period)	Час, за який інвестиції повертаються. Вказує на кількість років, потрібних для повного відшкодування витрат на інвестицію.
Коефіцієнт кореляції	Використовується для визначення взаємозв'язку між різними активами або інвестиційними портфелями.

Ці показники допомагають інвесторам та фінансовим аналітикам оцінювати ризики та доходність інвестиційних можливостей та приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу капіталу.

Розглянемо головні показник детально.

Чистий дисконтований дохід (Net Present Value, NPV) - це фінансовий показник, який використовується для оцінки доцільності інвестиційного проекту або плану. NPV враховує часову цінність грошей шляхом дисконтування очікуваних майбутніх грошових потоків до сучасності та віднімання вартості початкового інвестиційного внеску.

Якщо NPV більше за нуль, це означає, що внутрішня ставка доходності інвестиційного проекту вища за облікову ставку. Це вказує на те, що проект приносить додаткову вартість та може бути прибутковим. В іншому випадку, якщо NPV менше за нуль, проект може бути нецікавим або неприбутковим.

NPV дозволяє інвесторам порівнювати різні інвестиційні можливості та визначати їхню вартість для прийняття рішень щодо розподілу капіталу.

Переваги (рис. 1.3) та недоліки чистого дисконтованого доходу (NPV) як методу оцінки інвестиційних проектів:

Переваги:

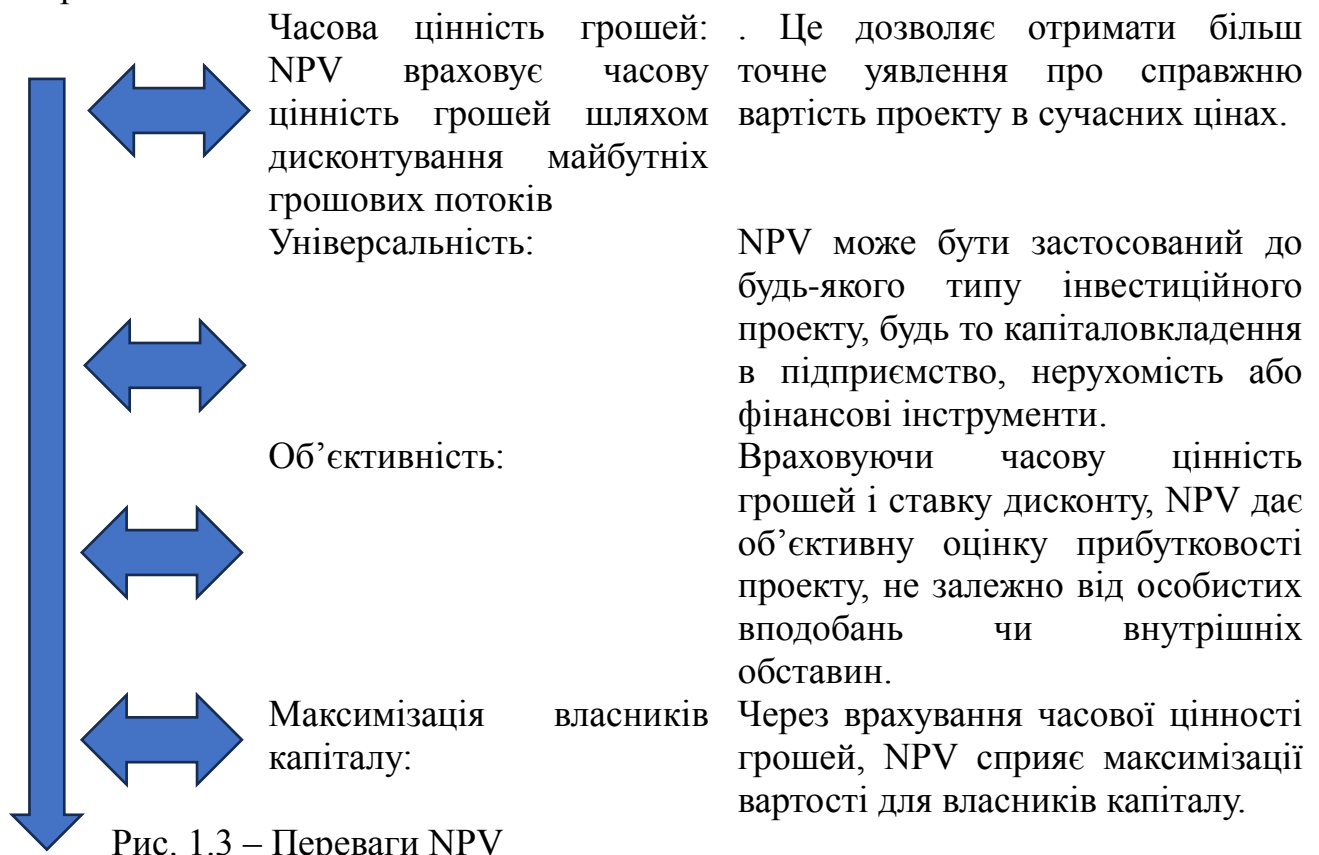

Рис. 1.3 – Переваги NPV

Недоліки:

Сліпі плями: NPV може не враховувати всіх факторів ризику та невизначеності, таких як зміна інтересів чи зміна ринкових умов, що може призвести до неточностей у прогнозах.

Чутливість до облікової ставки: Результати NPV можуть сильно залежати від вибору облікової ставки дисконту. Використання різних ставок може призвести до різних оцінок прибутковості проекту.

Складність прогнозування: Прогнозування майбутніх грошових потоків може бути складним завданням, особливо для довгострокових проектів. Невірні прогнози можуть спотворити результати NPV.

Не враховує розмір проекту: NPV може бути нечутливим до розміру проекту, що означає, що проекти з великими обсягами інвестицій можуть виглядати більш вигідними, ніж вони є насправді.

Хоча NPV є потужним інструментом для оцінки інвестиційних проектів, важливо враховувати його обмеження та коректно використовувати разом з іншими методами аналізу.

Період окупності (Payback Period) - це час, за який інвестиції повертаються інвестору або компанії. Цей показник визначається як час, необхідний для того, щоб сума чистих грошових потоків (чистий прибуток плюс амортизація) з інвестиційного проекту досягла або перевищила початкові витрати на проект.

Таблиця 1.5 – Переваги та недоліки періода окупності (Payback Period)

Період окупності (Payback Period)	
Переваги:	Недоліки:
Простота: Період окупності - це простий та легкий в розумінні показник. Він може бути швидко розрахований та використаний для швидкої оцінки доцільності проекту.	Не враховує часову цінність грошей: Період окупності не враховує часову цінність грошей, що може призвести до заниження важливості майбутніх грошових потоків.
Фокус на поверненні інвестицій: Період окупності дозволяє зосередитися на	Ігнорує потік грошей після періоду окупності: Показник не

<p>часовій рамці, в яку інвестиції повинні бути повернуті, що важливо для інвесторів, які прагнуть максимізувати швидкість повернення своїх коштів.</p>	<p>враховує грошові потоки, що надходять після закінчення періоду окупності, що може призвести до неповного оцінювання повної прибутковості проекту.</p>
<p>Використання в управлінні: Період окупності може бути використаний у процесі управління проектами для визначення термінів окупності та розподілу ресурсів.</p>	<p>Не враховує ризики інвестиції: Період окупності не враховує ризики, пов'язані з інвестицією, такі як фінансові ризики, зміни в ринкових умовах тощо.</p>

Враховуючи ці переваги та недоліки, період окупності може бути корисним показником для оцінки проектів, але його слід використовувати разом з іншими методами оцінки, щоб отримати повну картину ефективності інвестиції.

Коефіцієнт внутрішньої окупності (Internal Rate of Return, IRR) (рис. 1.4)- це один з основних показників ефективності інвестиційного проекту. Він визначає річний відсоток прибутку, який може бути отриманий з інвестиції, тобто ставку, при якій чистий дисконтований дохід (NPV) проекту дорівнює нулю. Іншими словами, це та ставка дисконту, при якій вартість суми всіх майбутніх грошових потоків дорівнює початковій інвестиції.

Переваги

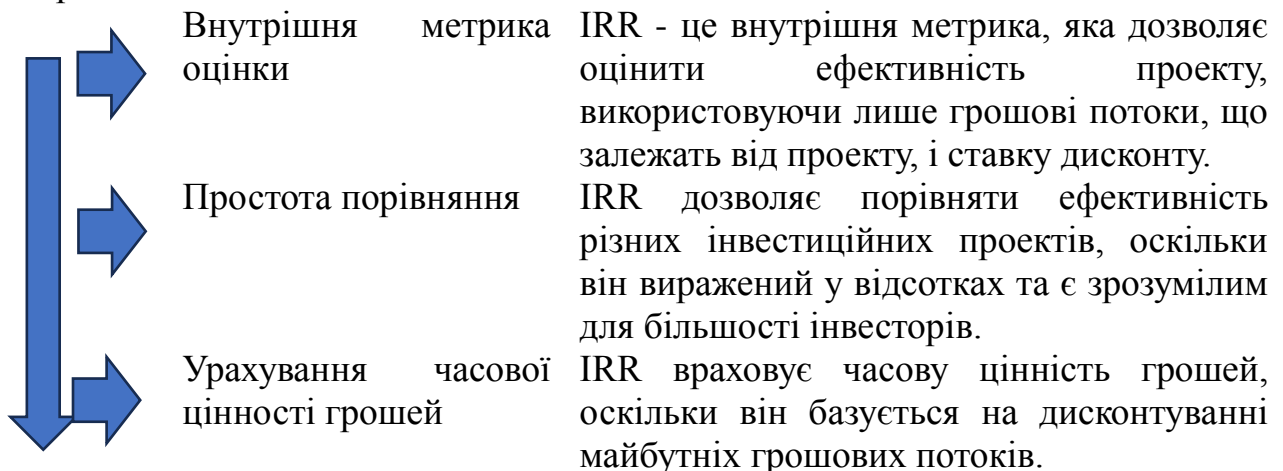

Рис. 1.4 – Переваги коефіцієнта внутрішньої окупності

Недоліки коефіцієнта внутрішньої окупності:

Множинні рішення: Проекти можуть мати більше одного IRR, особливо якщо вони мають змінні або складні грошові потоки. Це може збентежити процес прийняття рішень.

Чутливість до ризику: IRR не враховує ризику інвестиції, тому він може недооцінювати ризиковані інвестиції, які можуть мати високі потенційні віддачі, але також високі ризики.

Не враховує розмір проекту: IRR може бути нечутливим до розміру проекту, тому він може припускати, що проект з великими грошовими потоками є вигіднішим, ніж проект з меншими грошовими потоками.

Хоча IRR є корисним інструментом для оцінки ефективності інвестиційних проектів, важливо враховувати його обмеження та використовувати його разом з іншими методами аналізу.

При оцінці показників інвестиційної діяльності можуть виникати деякі проблеми, які варто враховувати:

Недостатність даних: Недостатність або неякісність вихідних даних може призвести до неточностей в оцінці. Наприклад, неправильно збалансовані фінансові звіти можуть призвести до неправильних розрахунків показників.

Неоднозначність методології розрахунків: Різні методи розрахунку показників можуть призводити до різних результатів. Наприклад, різні методи визначення облікової ставки дисконту можуть призвести до різних значень NPV або IRR.[5]

Неоднорідність даних: Використання даних з різних джерел або різних періодів часу може призвести до неоднорідності у вихідних даних та ускладнити порівняння різних проектів.

Не врахування ризиків: Без адекватного врахування ризиків інвестиції можуть бути недооцінені або переоцінені. Недооцінка ризиків може призвести до неправильного прийняття рішень щодо інвестування.

Недостатнє врахування часової цінності грошей: Не врахування часової цінності грошей може призвести до заниження вагомості майбутніх грошових потоків, що може спотворити результати оцінки.[11]

Упустка витрат і доходів: Недостатня увага до всіх можливих витрат і доходів, пов'язаних з інвестиційним проектом, може призвести до неповної оцінки його прибутковості.

Нестабільні ринкові умови: Зміни у ринкових умовах можуть призвести до змін у фінансових показниках, що вимагає постійного моніторингу та оновлення аналізу.[8]

Розробники та аналітики повинні бути уважними до цих проблем і вживати заходів для їх уникнення або пом'якшення їх впливу на результати аналізу.

1.3 Показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності

Ефективність в контексті інвестиційної діяльності означає здатність інвестора отримувати бажаний результат або досягати своїх цілей з використанням доступних ресурсів. Визначення ефективності може варіюватися в залежності від конкретних метрик і цілей інвестора. Окреслим ключові аспекти, які впливають на ефективність інвестиційної діяльності (рис. 1.5):

Прибутковість		Ефективність може визначатися рівнем прибутковості інвестицій. Інвестори зазвичай прагнуть максимізувати свій прибуток, обираючи інвестиції, які пропонують найвищу доходність при наявності прийняттого рівня ризику.
Ризикованість		Ефективність також пов'язана з рівнем ризику. Інвестори можуть оцінювати ефективність інвестиційної діяльності не лише за її потенційним доходом, але й за співвідношенням між доходом та ризиком. Інвестиції, які пропонують високий дохід при низькому ризику, вважаються більш ефективними.
Стратегія і цілі		Ефективність інвестиційної діяльності також залежить від того, наскільки добре інвестиційна стратегія відповідає цілям та потребам інвестора.

Часовий аспект

Інвестори повинні ретельно розглядати свої фінансові цілі та обирати інвестиції, які найкраще відповідають їхнім потребам.

Ефективність може також оцінюватися з точки зору часу. Інвестиції, які приносять швидкий дохід або швидко повертаються, можуть вважатися більш ефективними, оскільки інвестор може використовувати зароблені кошти для нових можливостей.

Рис. 1.5 - Ефективність інвестиційної діяльності

Узагальнюючи, ефективність інвестиційної діяльності може бути оцінена з різних точок зору, враховуючи рівень прибутковості, ризику, відповідність стратегії та цілей інвестора, а також часові аспекти.[16]

В інвестиційній діяльності можна виділити кілька різних видів ефективності, кожен з яких вимірюється за різними критеріями. Визначення декілька з них (табл. 1.6).

Таблиця 1.6 – Види ефективності інвестиційної діяльності

Ефективність	Характеристика
Фінансова ефективність	Цей вид ефективності оцінюється з точки зору фінансових показників, таких як чистий дисконтований дохід (NPV), коефіцієнт внутрішньої окупності (IRR), рентабельність інвестицій (ROI) та інші. Фінансова ефективність вказує на те, наскільки прибутковим є інвестиційний проект у фінансовому відношенні.
Стратегічна ефективність	Ця ефективність відображає відповідність інвестиційного проекту стратегічним цілям та планам компанії. Вона оцінює, наскільки інвестиційний проект допомагає досягти довгострокових стратегічних цілей організації.
Соціальна ефективність	Цей аспект визначається впливом інвестиційної діяльності на суспільство, включаючи економічний розвиток, створення робочих місць, підвищення життєвого рівня та зменшення нерівності. Оцінка соціальної ефективності включає в себе не лише фінансові показники, але й соціальні та екологічні впливи проекту.
Екологічна ефективність	Цей вид ефективності оцінює вплив інвестиційної діяльності на довкілля. Оцінка екологічної ефективності включає в себе вимірювання викидів, використання ресурсів, вплив на біорізноманіття та інші екологічні

	показники.
Технічна ефективність	Ця ефективність визначається за технічними характеристиками інвестиційного проекту, такими як продуктивність, якість, ефективність використання ресурсів та інші технічні показники.

Врахування цих різних видів ефективності допомагає інвесторам та менеджерам здійснювати комплексний аналіз інвестиційних проектів та приймати обгрунтовані рішення.

Соціальна ефективність інвестиційної діяльності визначається впливом цієї діяльності на соціальний розвиток та благополуччя суспільства. Це оцінка впливу інвестиційних проектів на якість життя, рівень соціальної стабільності та благополуччя населення. Для визначення соціальної ефективності інвестиційної діяльності враховуються такі фактори:

Створення робочих місць та збільшення доходів: Інвестиційні проекти можуть сприяти створенню нових робочих місць та підвищенню рівня доходів населення, що позитивно впливає на якість життя та соціальну стабільність.

Покращення інфраструктури та доступ до освіти та охорони здоров'я: Інвестиції у розвиток інфраструктури, освіти та охорони здоров'я сприяють підвищенню якості життя населення та зменшенню соціальних нерівностей.

Зменшення бідності та безробіття: Інвестиційні проекти можуть бути спрямовані на розвиток галузей, що створюють більше можливостей для зайнятості та зменшення рівня бідності серед населення.

Збереження середовища та підвищення якості життя: Інвестиції у зелені технології та програми з охорони довкілля сприяють збереженню природних ресурсів та зменшенню забруднення, що має позитивний вплив на здоров'я та добробут населення.

Розвиток соціальних програм та підтримка вразливих груп населення: Інвестиції можуть бути спрямовані на розвиток соціальних програм та підтримку вразливих груп населення, таких як діти, люди похилого віку або особи з інвалідністю.

Оцінка соціальної ефективності інвестиційної діяльності допомагає забезпечити сталість соціально-економічного розвитку та покращення якості життя населення.

Екологічна ефективність інвестиційної діяльності визначається її впливом на стан навколишнього середовища та збереження природних ресурсів. Оцінка цієї ефективності включає аспекти:

Таблиця 1.7 - Екологічна ефективність інвестиційної діяльності

Види	Характеристика
Зменшення викидів та забруднення	Інвестиції у чисті технології та проекти з енергоефективності можуть сприяти зменшенню викидів шкідливих речовин та забруднення довкілля, що сприяє поліпшенню якості повітря, води та ґрунту.
Використання відновлюваних джерел енергії	Інвестиції у сонячні, вітрові та гідроенергетичні установки сприяють зменшенню споживання вуглецю та інших шкідливих викидів, а також зменшенню залежності від нестабільних джерел енергії.
Екологічно чисті технології	Інвестиції в дослідження та впровадження нових технологій, які не завдають шкоди довкіллю, можуть сприяти розвитку екологічно чистої промисловості та виробництва.
Збереження біорізноманіття та екосистем	Інвестиції в проекти з охорони природи та збереження екосистем сприяють збереженню біорізноманіття та забезпечують стійке використання природних ресурсів для майбутніх поколінь.
Адаптація до зміни клімату	Інвестиції в проекти з адаптації до зміни

	<p>клімату дозволяють зменшити вразливість до стихійних лих та забезпечують сталість економічного розвитку при змінних кліматичних умовах.</p>
--	--

Екологічна ефективність інвестиційної діяльності важлива для збереження природних ресурсів та забезпечення сталого розвитку, і оцінка цієї ефективності допомагає приймати обгрунтовані рішення з охорони довкілля та створення екологічно чистих технологій і продуктів.

Ефективність інвестиційної діяльності оцінюється за допомогою різних показників та методів аналізу, які дозволяють визначити, наскільки успішно інвестовані кошти приносять прибуток або інші позитивні результати. Визначимо ключові аспекти ефективності інвестиційної діяльності:

Показники фінансової продуктивності: Включають показники, такі як чистий дисконтований дохід (NPV), коефіцієнт внутрішньої окупності (IRR), період окупності та інші. Ці показники дозволяють визначити, чи прибуткові інвестиції, а також порівняти різні інвестиційні проекти за їхньою ефективністю.

Аналіз ризиків: Ефективність інвестиційної діяльності також залежить від управління ризиками. Інвестори повинні оцінювати різні види ризиків, такі як фінансові, ринкові, технологічні, політичні тощо, та приймати заходи для їх зменшення або управління.

Стратегічне вирішення: Важливо, щоб інвестиційна діяльність відповідала стратегії підприємства або інвестора. Інвестиції повинні сприяти досягненню цілей компанії та відповідати її стратегічним пріоритетам.

Співвідношення ризику та доходу: Інвестори часто оцінюють ефективність інвестиційної діяльності за її співвідношенням між ризиком та доходом. Інвестиції, які приносять великий дохід при низькому ризику, вважаються більш ефективними.

Строки віддачі інвестицій: Інвестиційні проекти повинні бути прибутковими протягом певного періоду. Ефективність може знижуватися, якщо

інвестиції не приносять прибуток протягом достатнього часу або якщо потенційний дохід віддачі занадто довго відкладається.

Враховуючи ці аспекти, інвестори можуть оцінити ефективність своєї інвестиційної діяльності та приймати збалансовані рішення щодо розміщення своїх коштів.

Визначення ефективності інвестиційної діяльності може бути складним через різноманітність факторів, що впливають на цей процес. Визначимо деякі складності, з якими можуть зіткнутися інвестори та менеджери (табл. 1.7) :

Таблиця 1.7 – Проблеми визначення ефективності інвестиційної діяльності

Різноманітність інвестиційних проектів	Інвестиційні проекти можуть мати різні характеристики, ризики та потенціальні доходи. Це ускладнює порівняння різних проектів та визначення їхньої ефективності.
Неоднорідність джерел даних	Для оцінки ефективності інвестиційної діяльності потрібно мати доступ до точних та достовірних даних про витрати, доходи, ризики та інші фактори. Однак, інформація може бути не завжди доступною або неоднорідною.
Складність врахування ризиків	Оцінка ризиків є важливою складовою визначення ефективності інвестиційної діяльності. Але ризики можуть бути складні для кількісної оцінки, і їх врахування у моделях може бути непередбачуваним.
Часова вартість грошей	Часова вартість грошей важлива для правильної оцінки прибутковості інвестицій. Проте визначення правильного дисконтного коефіцієнта та прогнозування майбутніх грошових потоків може бути викликаним завданням.
Неоднорідність цілей та стратегій	Інвестори можуть мати різні фінансові цілі, терміни та рівні ризику. Визначення ефективності повинно

	враховувати ці різноманітні цілі та стратегії.
Невпевненість майбутніх умов	Невизначеність економічного середовища та майбутніх умов може ускладнити прогнозування результатів інвестиційних проектів та ризику, пов'язані з ними.

Врахування цих складностей допомагає інвесторам та менеджерам здійснювати більш об'єктивні та обгрунтовані рішення відносно інвестиційної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ
ФАКТОР РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Запорізька область: характеристика, основні показники

Запорізька область розташована в південно-східній частині України. Вона має площу приблизно 27,200 квадратних кілометрів. Область межує з іншими регіонами України:

На півночі Запорізька область межує з Дніпропетровською областю.

На заході вона межує з Кіровоградською областю.

На південному заході її межа проходить з Миколаївською областю.

На південному сході Запорізька область межує з областю Херсон.

На сході вона межує з Донецькою областю.

Рис. 2.1 – Запорізька область

На території Запорізької області розташовані такі великі міста, як Запоріжжя (адміністративний центр області), Мелітополь, Бердянськ, Енергодар та інші. Область має важливе географічне положення, оскільки пролягає на різниці річок Дніпро та Дон.[22]

Запорізька область є багата на різноманітні геологічні утворення та значні мінеральні ресурси. Завдяки своїм різноманіттям та об'ємам мінерально-сировинних ресурсів, область займає одне з провідних місць в Україні. Загальна площа області складає близько 27,2 тисяч квадратних кілометрів, що становить 4,5% території України. Запорізька область має великий потенціал забезпечити країну рудами марганцю та заліза, гірничо-хімічними та будівельними матеріалами, а також багато лікувальних грязей та мінеральних вод.

Велика частка загальних запасів мінеральної сировини в Україні припадає на Запорізьку область. Так, наприклад, пегматиту - 88%, апатиту - 63,4%, марганцевої руди - 69%, вторинних каолінів - 22,9%, залізняку - 10%, вогнетривких глин - 8,6%. Область також має перспективи для розвитку видів корисних копалин, таких як руди марганцю, апатит, фтор, графіт, скляна сировина (кварцовий пісок) та інші.

Клімат Запорізької області є помірно-континентальним, характеризується вираженою посушливістю через панування сухих східних вітрів. Область поділяється на три природно-сільськогосподарські зони: степ (50,8%), степну посушливу (34,8%) та сухостеп (14,4%). [19]

Кліматичні умови характеризуються короткою зимою з малою кількістю снігу, короткою напівзасушливою весною, тривалим, дуже теплим і сухим літом, а також середньою тривалістю напівзасушливою осінню. У середньому щорічно випадає 225 сонячних днів. Середні температури становлять +22°C у літній період та -4,5°C у зимовий. Вітри переважно північні та північно-східні з середньою швидкістю до 4 м/с. Середня кількість опадів у північних районах області становить 400-450 мм, у південних - 350 мм. Оподи рівномірно розподіляються протягом року, з більшим обсягом в червні-липні та мінімальним - в січні-лютому.

У 2021 році середня заробітна плата в Запорізькій області становила 13782,3 грн, що принесло їй 5-те місце серед регіонів України (загалом по Україні середня заробітна плата склала 14014,24 грн). Порівняно з попереднім роком, вона зросла на 19,3% (у всій країні зростання склало 20,9%).

Індекс реальної заробітної плати у 2021 році в порівнянні з попереднім роком становив 109,7% (на 18 місці, у всій країні - 110,5%). [30]

Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати на початок 2022 року склала 78,5 млн грн. Ця сума зменшилась на 7,5 млн грн або 8,8% порівняно з кінцем 2021 року. Загальна сума заборгованості на підприємствах державного сектору становила 55,2 млн грн, або 70,3% від загальної суми.

Кількість зареєстрованих безробітних громадян на початок 2022 року зменшилася на 33,1% порівняно з початком 2021 року, до 14,3 тис. осіб. Кількість вакансій збільшилася на 19,5% у порівнянні з попереднім роком, до 571 одиниці.

Середній розмір допомоги по безробіттю становив 4064,0 грн у 2021 році. Державну допомогу отримували також малозабезпечені сім'ї, сім'ї з дітьми та особи з інвалідністю. У січні 2022 року 159,3 тис. домогосподарств області отримали державну грошову підтримку на оплату житлово-комунальних послуг на суму 202,8 млн грн.[21]

Запорізька область є однією з областей України і знаходиться в центральній частині країни. Вона має важливе географічне положення та значний потенціал для розвитку різноманітних галузей економіки. Визначимо (рис. 2.1) кілька ключових аспектів, які характеризують Запорізьку область:

Промисловість	Запорізька область відома своїм машинобудуванням, енергетикою та металургією. Вона має численні великі промислові підприємства, зокрема автомобільний завод «Мотор Січ», Запорізький атомний електростан, металургійні заводи та інші.
Сільське господарство	Область володіє значними сільськогосподарськими землями, які використовуються для вирощування зернових культур, соняшнику, овочів, фруктів та інших

	сільськогосподарських культур. Сільське господарство є важливою галуззю економіки області.
Енергетика	Запорізька область є важливим енергетичним центром України завдяки працездатності Запорізької атомної електростанції, однієї з найбільших атомних електростанцій в країні.
Транспорт	Область має розвинену транспортну інфраструктуру, включаючи річковий та залізничний транспорт, а також автомобільні шляхи. Міжнародний аеропорт Запоріжжя забезпечує зв'язок з іншими регіонами та країнами.
Туризм	Запорізька область має численні історичні та культурні пам'ятки, такі як Запорізька Січ, музеї, церкви та фортеці. Туризм є важливим напрямком розвитку для області.

Рис. 2.2 – Запорізька область

Розвиток інвестиційної діяльності є ключовим для забезпечення сталого розвитку та економічного зростання Запорізької області, адже це дозволяє залучати нові технології, створювати нові робочі місця та розвивати інфраструктуру.

2.2 Інвестиційна привабливість України

Інвестиційна привабливість України визначається різними факторами, які впливають на рішення інвесторів розміщувати свої кошти у країні. Деякі з ключових аспектів (табл. 2.1), які визначають інвестиційну привабливість України, включають:

Таблиця 2.1 – Аспекти інвестиційної привабливості України

Аспекти	Характеристика
Політична стабільність	Інвестори шукають країни зі стабільною політичною ситуацією та надійними інституціями, що гарантуватимуть захист їхніх інвестиційних прав.
Економічний розвиток	Інвестори вивчають рівень економічного розвитку країни, її ВВП, рівень безробіття, торговельний баланс та інші економічні показники.
Інфраструктура	Наявність розвиненої та сучасної інфраструктури, такої як транспортні мережі, енергетика, телекомунікації та інші, може зробити країну більш привабливою для інвесторів.
Бізнес-середовище	Інвестори оцінюють рівень бізнес-середовища, такий як доступність фінансування, процедури реєстрації бізнесу, податкова система, а також рівень корупції та бюрократії.
Людські ресурси	Наявність кваліфікованої робочої сили, освіченої та мотивованої працювати у різних галузях, може привертати інвесторів.
Ринковий доступ	Інвестори оцінюють можливості доступу до ринків та можливості експорту своєї продукції з України до інших країн.

Загалом, інвестиційна привабливість України залежить від комплексного оцінювання цих та інших факторів, що впливають на ризики та можливості інвестування у країну.

Експерти вказують, що поточний стан інвестиційного клімату залишається найнижчим серед усіх компонентів Індексу. Половина топ-менеджерів вважає інвестиційний клімат в цілому негативним. За останні півроку спостерігається деяке зменшення кількості респондентів, які вважають інвестиційний клімат дуже негативним - з 53% до 37%. Нейтрально ставляться до поточного інвестиційного клімату 8% директорів, і ще 5% вважають його сприятливим.

Оцінка динаміки інвестиційного клімату за останні півроку дещо полегшилась порівняно з попереднім періодом. Хоча 45% відзначають негативну динаміку, 33% вважають, що бізнес-клімат не зазнав значних змін, а 22% повідомляють про його поліпшення.

Протягом наступних шести місяців 32% очікують подальшого погіршення ситуації, а 46% вважають, що інвестиційний клімат не зазнає значних змін. Тим часом 22% топ-менеджерів прогнозують покращення ситуації в першій половині 2023 року.

Україна в цілому привертає увагу іноземних інвесторів, однак визначити реальний обсяг та джерела інвестицій стає складною задачею. Це зумовлено необхідністю розроблення коригованого підходу до оцінки прямих іноземних інвестицій, які надходять в Україну, з урахуванням офшорних та низькоподаткових зон. Такий підхід дозволить визначити реальне джерело інвестицій та уникнути врахування коштів громадян України, які перераховуються за кордон для легалізації або уникнення оподаткування.

Також важливо враховувати мету певних видів інвестування при розрахунках прямих іноземних інвестицій. Наприклад, інвестиції, спрямовані лише на входження на внутрішній ринок України із подальшим виведенням прибутків за кордон, відрізняються від інвестицій, спрямованих на підвищення експортного потенціалу країни або на зростання кваліфікації робочої сили та інші якісні покращення.

Для аналізу прямих іноземних інвестицій також значимим є індекс інвестиційної привабливості України, який вимірюється з 2008 року ЕВА (European Business Association). Цей індекс формується на основі опитування представників бізнесу, які оцінюють перспективи інвестицій за шкалою від 1 до 5 балів, де 1 бал відповідає дуже поганим інвестиційним перспективам, а 5 балів - дуже хорошим.

Рис. 2.3 – Індекс інвестиційної привабливості України

Повний масштаб воєнної агресії Росії проти України залишається одним із основних чинників негативного впливу на інвестиційний клімат. На другому місці знаходяться атаки на українську енергосистему, а на третьому - проблема корупції. Серед небагатьох позитивних змін, які відзначають бізнес-лідери, найбільшою є надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, скасування мит і квот на український експорт та введення «транспортного безвізу» з країнами ЄС. [2]

Згідно з даними на рисунку 2.4, більше 70% інвестицій прийшло з країн Європейського Союзу, і найбільший обсяг інвестицій за всі роки зафіксовано з Кіпру - 31,7%. Важливо відзначити, що Кіпр є привабливим місцем для реєстрації офшорних компаній, що може свідчити про те, що не всі інвестиції з цієї країни є реальними.

Однак навіть з урахуванням цього фактора Кіпр залишається найбільшим інвестором в Україну. Далі, на Нідерланди припадає 21,6% інвестицій, Швейцарія - 5,8%, Велика Британія - 4,6%, Німеччина - 4,6%, Австрія - 3,0%, Люксембург - 2,4%, Франція - 2,0%.

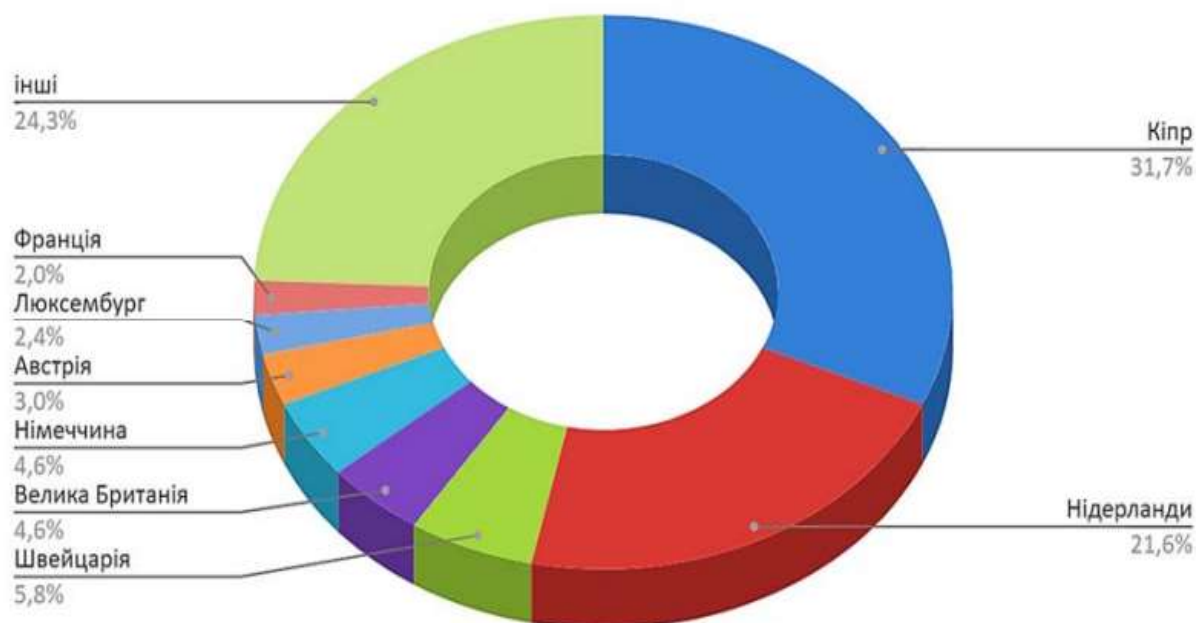

Рис. 2.4- Джерела прямих іноземних інвестицій в Україну, у %, на кінець 2022 року

Цікаво відзначити, що у 2010 році Росія, яка стала країною-агресором, посідала друге місце за обсягом інвестицій в Україну, вклавши \$2,2 мільярди, випередивши лише Кіпр. У 2014 році інвестиції Росії в Україну зросли на 30,7%. Це можна пояснити переконаністю Росії, що проросійські сили зможуть захопити владу в країні. Однак різкий спад інвестицій від Росії спостерігався в 2015 році, а в 2016 році вони досягли найнижчого рівня в \$343,8 мільйонів, зменшившись на 925,06% порівняно з піковою точкою в 2014 році.

Оцінка поточної ситуації в інвестиційному кліматі залишається найнижчою порівняно з усіма іншими аспектами. Половина керівників вважає, що інвестиційний клімат є несприятливим. Головними факторами, що впливають на цей негативний клімат, залишається повномасштабна воєнна агресія Росії проти України, за якою слідують атаки на українську енергосистему і проблема корупції. Серед небагатьох позитивних зрушень, на які звертають увагу бізнес-лідери, найвище оцінюють надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, скасування мит і квот на український експорт, а також введення «транспортного безвізу» з країнами ЄС.[24]

За даними Національного банку України, обсяг прямих іноземних інвестицій у економіку України станом на 31 грудня 2022 року склав 50 986,7 млн доларів США. Інвестиції спрямовуються в основному до розвинених секторів економіки.

Станом на кінець 2022 року найбільші обсяги прямих інвестицій були спрямовані у промисловість (41,9%) та установи та організації, які займаються оптовою та роздрібною торгівлею, ремонтом автотранспортних засобів і мотоциклів (16,3%).[29]

Серед основних країн-інвесторів виділяються Кіпр (33,1%), Нідерланди (19,5%), Швейцарія (5,1%), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (4,8%), Німеччина (4,97%), Австрія (3,2%), Люксембург (2,5%) і Франція (2,2%).

За даними платіжного балансу, за перші вісім місяців 2023 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій становив 2,9 млрд доларів США (в тому числі реінвестування доходів - 2,3 млрд доларів США). [28]

Розглянемо тенденції змін обсягів капітальних інвестицій в економіку України за останні роки. У 2017–2018 роках спостерігалось значне зростання обсягу капітальних інвестицій, що вказує на активізацію інвестиційної діяльності в країні (+130,2 млрд. грн.). У наступному періоді, 2018–2019 роки, зростання продовжилося, але вже з меншими темпами (+45,2 млрд. грн.). Проте в період 2019–2020 років відбулося зниження обсягів капітальних інвестицій через початок пандемії COVID-19 (-115,9 млрд. грн.). Проте у наступному періоді, 2020–2021 років, відзначилося знову зростання капітальних інвестицій в економіку України (+165,7 млрд. грн.).

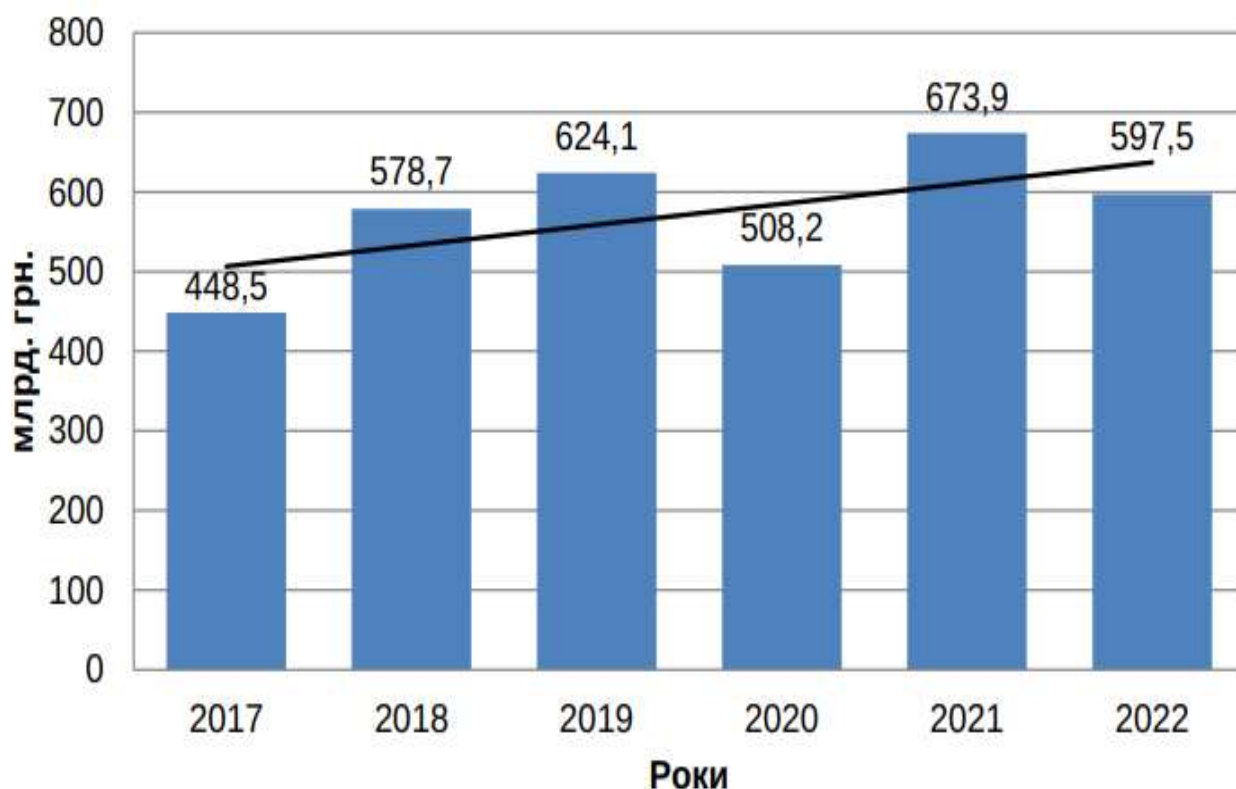

Рис. 2.5 - Обсяги капітальних інвестицій в економіку України у період 2017–2022 років, млрд. грн.

Обсяги капітальних інвестицій підприємств України в 2022 році склали 409 660,0 млн гривень. Найбільш активно інвестували у промисловість (30,8%), сільське, лісове та рибне господарство (12,6%), транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність (12,1%), оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (9,0%), державне управління й оборону, обов'язкове соціальне страхування (8,9%), будівництво (8,0%), охорону здоров'я та надання соціальної допомоги (4,3%), інформаційні та телекомунікаційні послуги (4,1%), операції з нерухомим майном (3,5%).[30]

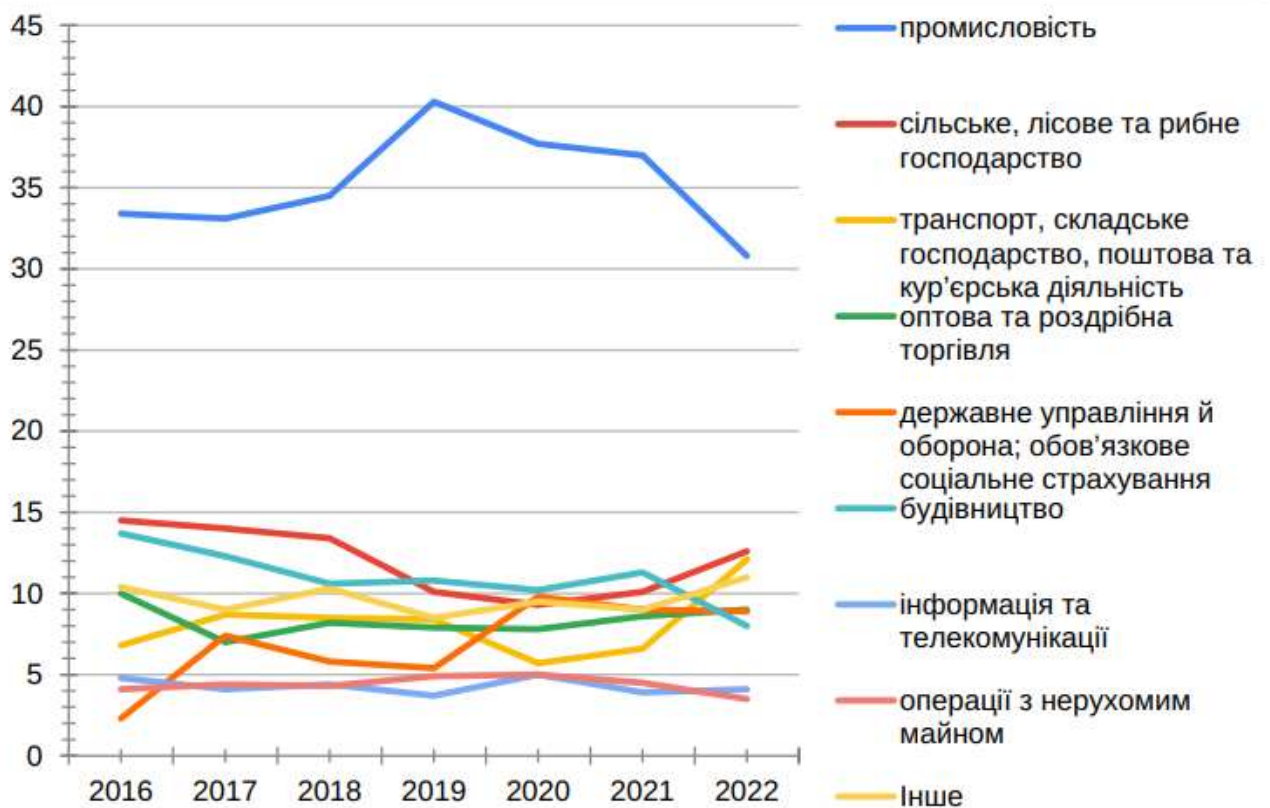

Рис. 2.6 - Динаміка структури прямих іноземних інвестицій в економіці України. за видами економічної діяльності за період 2015–2022 рр., %

Графік на рисунку 2.6 показує, як змінювалась структура прямих іноземних інвестицій в українській економіці за різними секторами з 2015 по 2022 рік. Загалом можна побачити, що частка різних галузей в структурі прямих інвестицій зменшується. Це пояснюється кризою, викликаною пандемією COVID-19, та завершенням повномасштабної війни з боку Росії. Промисловий сектор характеризується значними коливаннями щороку. У 2019 році спостерігалось значне зростання до 40,3%, але з 2020 по 2022 рік інвестиції різко знизилися до 30,8%. [29]

Інвестиції в сільське, лісове та рибне господарства у 2020 році зменшилися до 9% від загальної структури прямих іноземних інвестицій, але відновилися у 2022 році. Найбільше зростання інвестицій спостерігається у сфері транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності. Загалом можна відзначити тенденцію зростання інвестицій в інформаційно-

телекомунікаційний сектор до 2021 року з невеликим зниженням у 2022 році.[25]

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації та введенням воєнного стану на території України, Верховна Рада та Уряд працюють над відновленням економіки, наданням допомоги підприємцям України та створенням умов для залучення інвестицій в країну.

Таблиця 2.2 - Залучення інвестицій в Україну [30]

Роки	ПІІ в Україну		ПІІ з України		Сальдо	
2018	4455	763	-5	-13	+4460	21.1%
2019	5860	1405	648	653	+5212	16.9%
2020	-868	-6728	82	-566	-950	-118.2%
2021	6687	7555	-198	-280	+6885	-824.7%
2022	1152	-5535	529	727	+623	-91.0%
2023	4247	3095	42	-487	+4205	575.0%

Аналізуючи дану таблицю, можна зробити наступні спостереження:

Потік прямих інвестицій в Україну та з України: Видно, що є значна коливання обсягів прямих інвестицій як в Україну, так і з України протягом років.

У 2020 році відбувся великий зворотний потік інвестицій з України, що призвело до від'ємного сальдо. У 2021 році спостерігається значне зростання інвестицій в обидві сторони. Відношення сальдо до загального обсягу прямих інвестицій в Україну показує, як часто прямі інвестиції в Україну перевищують або менші за інвестиції з України.

В 2018 та 2019 роках сальдо було додатнім, що свідчить про переважання прямих інвестицій в Україну.

У 2020 році сальдо було від'ємним, що означає, що більше інвестували з України, ніж в Україну.

В 2021 та 2023 роках сальдо знову стало додатнім, що може свідчити про збільшення притоку прямих інвестицій в Україну.

Загалом, незважаючи на коливання, спостерігається позитивна динаміка у залученні прямих інвестицій в Україну, зокрема в 2021 та 2023 роках.

Важливо враховувати, що інвестиційний клімат та політична ситуація можуть суттєво впливати на потік інвестицій в майбутньому

У сучасний час Україна стикається з несприятливим інвестиційним кліматом, і спостерігається тенденція до його погіршення. Проте, незважаючи на ці виклики та перешкоди, країна пропонує цінні можливості для іноземних інвесторів. Висока кваліфікація робочої сили, доступність природних ресурсів, активна економічна реформа та стратегічне розташування — лише деякі з переваг, які можуть привернути інвесторів.[10]

Проте для забезпечення стабільного розвитку інвестиційної привабливості України потрібно реформувати економіку та покращити бізнес-середовище. Для цього необхідно в першу чергу завершити війну, а далі — поліпшити правову систему, боротьбу з корупцією, захист прав інтелектуальної власності, а також сприяти підприємницькому духу та інноваціям.

З правильною стратегією та ефективними заходами Україна може зберегти та зміцнити свою інвестиційну привабливість, що сприятиме сталому економічному зростанню і поліпшенню якості життя населення.

2.3 Оцінка інвестиційної привабливості інноваційної діяльності підприємства Запорізького регіону

Для оцінки інвестиційної привабливості інноваційної діяльності підприємства Запорізького регіону можна використати ряд критеріїв та показників. Одним з таких критеріїв є потенційна доходність інноваційного проекту, яку можна оцінити через прогнозований прибуток від впровадження інноваційної технології або продукту. Також важливим є ризик інвестування, який потрібно враховувати при оцінці віддачі вкладених коштів.

Додатково можна використовувати такі показники, як зниження витрат на виробництво, підвищення якості продукції, ринкова конкурентоспроможність

нового продукту або технології, а також потенційний ринковий попит на інноваційний продукт

У разі зазначеного прикладу - створення власної кормової бази для заводу з виробництва кормового білкового концентрату, оцінка інвестиційної привабливості може включати аналіз витрат на створення та утримання бази, очікувані доходи від зниження витрат на закупівлю кормових компонентів, підвищення якості продукції та збільшення обсягів виробництва з урахуванням попиту на кормові концентрати на ринку. Такий аналіз дозволить оцінити перспективність інноваційного проекту та прийняти обґрунтоване рішення щодо інвестування.

Актуальність даного проекту полягає у можливості зменшення залежності України від імпорту соєвих шротів та навіть можливості для експорту. Проблема дефіциту кормового протеїну, особливо повноцінного, є ключовою для сільськогосподарського виробництва України. Державні програми спрямовані на зменшення цього дефіциту, але значна частина необхідного протеїну все ще закуповується за кордоном, зокрема соєвий шрот з США.

Абсолютний дефіцит кормового протеїну та його низька якість призводять до нестачі у виробництві тваринницької продукції, зростання її собівартості і збільшення витрат на корми. Недоотримання необхідного рівня протеїну може призвести до втрат в продуктивності та зниження якості продукції тварин. Забезпеченість протеїном на сьогоднішній момент є низькою і складає менше 50%.

Це стало головною передумовою створення заводу з виробництва кормового білкового концентрату. Реалізація проекту спрямована на організацію безвідходного виробництва кормового білкового концентрату, а також на проведення комерційного оцінювання його доцільності для потреб підприємства.

Перевагою цієї програми є здатність культур створювати безперервний зелений потік, що подовжує сезон роботи заводу удвічі. Ці культури вирощуються втричі-вісім разів ефективніше, ніж традиційні кормові культури.

Наприклад, соя дає одну тонну білка з гектара, люцерна - до двох, а амарант - до десяти, при цьому з більшою якістю.

Програма ґрунтується на нових ідеях, технологіях і обладнанні, результати випробувань яких були позитивними як з наукового, так і з економічного погляду. Розрахунковий період проекту становить 7 років.

Таблиця 2.2 – Характеристика інвестиційного проекту

Основні засоби:	2021	2022	2023
- виробничі споруди	35	18	0
- обладнання	4174	18	491
- транспорт	401	62	219
- чистий обіговий капітал	5427	2256	1547
Разом	10037	2357	2257

Планований обсяг продукції за проектом - 500 тонн. Оптова ціна однієї тонни виробу складає 100 доларів. Собівартість одиниці продукції у відсотках від змінних витрат - 45 доларів. Постійні витрати на виробництво та реалізацію (без урахування амортизації та капітальних вкладень) складають 800000 доларів. Нижче наведений план інвестиційних витрат по роках проекту.

Таблиця 2. – Джерела фінансування

Джерела фінансування	Вартість, тис. дол.
Позикові	
Довгостроковий кредит	5768,7
Залучені	
Звичайні акції	4176,1
Привілейовані акції	2124,5
Власні	
Нерозподілений прибуток	1321,5
Загальна вартість джерел	14567
Відсоток фінансування	
Позикові	11
Залучені	
Звичайні акції	10
Привілейовані акції	8
Власні	
Нерозподілений прибуток	13
Середньорічний приріст інфляції	2,0

Розрахунки виторгу від реалізації продукції на кожен рік проекту виконані за формулою (3.1), де враховано стабільність цін на продукцію протягом усього життєвого циклу проекту. Розрахований виторг складає:

$V_1 = 5000$ тис. дол.;

$V_2 = 5200$ тис. дол.;

$V_3 = 5500$ тис. дол.;

$V_4 = V_5 = V_6 = V_7 = 16500$ тис. дол.

Таблиця 2.

Основні фонди		Норма амортизації	Виторг (виручка)	Щорічні амортизаційні	Інвестиційна вартість
Виробничі споруди		5%	-	37,68 тис. дол.	-

У таблиці представлені дані щодо розрахунків щорічних амортизаційних відрахувань, інвестиційної вартості основних фондів та ліквідаційної вартості основних фондів для виробничих споруд за методом зменшеного залишку згідно з чинним законодавством.

Для обчислення загальної суми поточних витрат за кожним роком проекту, спочатку визначимо залежні витрати (Зз), які складаються з витрат, залежних від обсягу виробництва, та незалежних (постійних) витрат (Знз), і обчислимо їх суму.

Залежні витрати (Зз) визначаються шляхом множення витрат на одиницю виробу (З'з) на обсяг реалізації продукції (Vp), зазначений вихідних даних. Таким чином, залежні витрати по рокам проекту обчислюються за формулою

Після цього незалежні (постійні) витрати (Знз) обчислюються за формулою, враховуючи значення амортизаційних відрахувань (АМ) та відсотків за кредит (К). Структура кредиту, яка визначається питомою вагою кожного джерела фінансування, зазначена вихідних даних. Після обчислення незалежних витрат, їх сума складається з витрат, незалежних від обсягу виробництва, амортизаційних відрахувань та відсотків за кредит.

Отже, для обчислення відсотків за кредит по рокам (Кі) було використано середньозважену вартість капіталу (СС), яка складається з вагованих дисконтних ставок кожного джерела фінансування. За допомогою цих даних, відсотки за кредит по рокам (Кі) розраховані, враховуючи капітальні вкладення за кожний рік.

За даними розрахунків, незалежні (постійні) витрати (ЗНЗ) за кожним роком проекту також були визначені. У цих розрахунках були включені суми амортизаційних відрахувань та відсотків за кредит, які були попередньо розраховані на основі середньозваженої вартості капіталу.

Таблиця 2. Відсотки за кредит

Рік	Відсотки за кредит (тис. дол.)	Незалежні (постійні) витрати (тис. дол.)
1	1033,81	2561,91
2	1276,58	2704,71
3	1509,05	2962,55

Рік	Відсотки за кредит (тис. дол.)	Незалежні (постійні) витрати (тис. дол.)
4	1509,05	2852,48
5	1509,05	2751,99
6	1509,05	2687,37
7	1509,05	2625,64

Для складання плану доходів та витрат за роками життєвого циклу проекту необхідно послідовно розглянути кожен рік і визначити чистий грошовий потік (ЧГП) від операційної діяльності. Чистий грошовий потік визначається як різниця між прибутком від реалізації (Пр) та сумою податку на прибуток (Пп), при цьому сума податку на прибуток обчислюється як добуток прибутку від реалізації та ставки податку (Сп). Крім того, до чистого прибутку (ЧП) додається сума амортизації (Ам), щоб отримати чисті грошові надходження (ЧГН).

Формули для розрахунку:

$$\text{ЧП} = \text{Пр} - \text{Пп};$$

$$\text{Пп} = \text{Пр} \cdot \text{Сп};$$

$$\text{ЧГН} = \text{ЧП} + \text{Ам}.$$

План доходів та витрат потрібно скласти для кожного року проекту послідовно, починаючи з першого року. Це допоможе визначити термін повернення кредиту та правильно врахувати поточні витрати та прибуток.

У сьомий рік проекту чисті грошові надходження, враховуючи ліквідаційну вартість основних фондів (Л), складаються з чистого прибутку (ЧП), амортизаційних відрахувань (АМ) та ліквідаційної вартості (Лс, Ло, Лт), яка дорівнює сумі залишкових вартостей виробничих споруд, транспортних засобів та обладнання наприкінці життєвого циклу проекту. Виходячи з цього, сукупні чисті грошові надходження можна розрахувати за формулою: $\text{ЧНГ} = \text{ЧП} + \text{АМ} + \text{Л} = 22099.49 + 316.59 + (37.68 + 116.53 + 1562.74) = 24133.03$ тисячі доларів.

Згідно з практикою складання інвестиційних проектів, ліквідаційна вартість прирівнюється до залишкової вартості в кінці життєвого циклу проекту. З цих даних випливає, що чистих грошових надходжень у сьомий рік проекту достатньо для погашення кредиту: $(44844.5 + 37.68 + 116.53 + 1562.74)$ тисяч доларів більше, ніж 14567 тисяч доларів.

Ставка дисконту, яка враховує премію за ризик та очікуваний приріст інфляції, складає 15.3%.

Далі визначимо показники NVP, PI та PP (T).

Найпоширенішими формалізованими критеріями оцінки ефективності інвестицій є такі показники: чиста теперішня вартість (NPV), індекс рентабельності (PI), внутрішня норма рентабельності (IRR) та період окупності проекту (PP). Метод розрахунку NPV полягає в порівнянні суми приведених до теперішньої вартості грошових потоків доходів і витрат проекту за весь його життєвий цикл.

$$NVP = PV - IC, \quad (2.1)$$

$$PV = \sum_{i=1}^n \frac{F_i}{(1+r)^i}, \quad (2.2)$$

де IC – інвестиції, що вкладаються в проект;

F_i - чисті грошові надходження відповідного періоду i у теперішній вартості.

Під чистими грошовими надходженнями відповідного періоду розуміють різницю між грошовими надходженнями та грошовими витратами, які пов'язані з виробничо – фінансовою діяльністю підприємства [54].

$$PV = \frac{20678,57}{1,153} + \frac{21344,36}{1,153^2} + \frac{20083,46}{1,153^3} + \frac{22461,45}{1,153^4} + \frac{22451,35}{1,153^5} + \frac{22428,42}{1,153^6} + \frac{22416,08}{1,153^7} = 88640,37 \text{ тис.дол.}$$

$$IC = \frac{10037}{1,153} + \frac{2357}{1,153^2} + \frac{2257}{1,153^3} = 11950,55 \text{ тис.дол.}$$

$$NPV = PV - IC = 88640,37 - 11950,55 = 76689,82 \text{ тис.дол. що } > 0$$

Метод розрахунку індексу рентабельності інвестицій є в основному подовженням методу визначення чистого приведенного доходу від реалізації проекту до сучасної вартості. Цей метод використовується для визначення того, наскільки вигідним є інвестування в проект. Якщо значення індексу рентабельності (PI) більше 1, то проект є прибутковим, і його рекомендується прийняти. У випадку, коли PI менше 1, проект вважається невигідним, і його слід відхилити. Якщо PI дорівнює 1, це означає, що прибутковість інвестицій точно відповідає нормативу рентабельності, і проект не можна вважати ані прибутковим, ані збитковим.

$$PI = \frac{PV}{IC} = \frac{88640,37}{11950,55} = 7,4, \quad \text{що } > 1$$

Отже, проект можна рекомендувати для прийняття. Відповідно до розрахунків, період окупності проекту складає більше 7 років, якщо чисті грошові надходження від проекту не використовуються активно. Однак, результати розрахунків показують, що за нормативний строк (7 років) можна накопичити необхідну суму для погашення кредиту.

У випадку використання чистих грошових надходжень в інших проектах або розміщенні їх на депозитний рахунок з доходною банківською ставкою 15%, можна буде накопичити необхідну суму для повернення кредиту за термін приблизно в 6 років, що менше нормативного строку, і відповідає умовам проекту.

Оскільки NPV більше 0, а індекс рентабельності більше 1, проект є доцільним для інвестування. Таким чином, чисті грошові надходження на сьомий рік проекту складатимуть 22,416.08 тис. доларів, а чисті грошові

надходження зростаючим підсумком на депозитному рахунку (зі ставкою 15%)
- 286,198.3 тис. доларів.

2.4 Державна інвестиційної діяльності як ключовий фактор розвитку промисловості Запорізької області

Формування державної інвестиційної політики є важливим процесом для країни і передбачає встановлення стратегічних пріоритетів, розробку механізмів регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності

Проблеми формування державної інвестиційної політики щодо забезпечення ефективної трансформації підприємств Запорізького регіону:

Спадщина історичної та економічної спрямованості		Запорізька область має багату історію та значний виробничий потенціал, проте підприємства часто мають застарілі технології та меншу конкурентоспроможність на міжнародному ринку.
Залежність від важкої промисловості		Промисловість, така як металургійний, машинобудівний та енергетичний сектори, є основою економіки регіону, але водночас вони часто стикаються з проблемами низької екологічної стандартизації та високим рівнем забруднення довкілля.
Неоптимальна структура галузей		Запорізький регіон має високу концентрацію важкої промисловості, що може призвести до дисбалансу у розвитку інших галузей, таких як сільське господарство або послуги.
Недостатня підтримка малого підприємництва		Хоча влада регіону та бізнес спрямовують зусилля на розвиток малого підприємництва, цей сектор все ще потребує більшої уваги та підтримки для забезпечення стійкого

		розвитку.
Необхідність створення сприятливого середовища.		Важливим завданням є створення сприятливого клімату для підприємництва та стимулювання інвестиційної активності в регіоні.
Потреба у розносторонньому розвитку.		Запорізька область потребує розвитку не лише важкої промисловості, а й інших галузей, таких як інновації, туризм, освіта та інфраструктура, для досягнення стійкого економічного росту.

Рис. 2.7 - Формування державної інвестиційної політики

Загальна мета державної політики полягає в трансформації економіки регіону шляхом створення сприятливих умов для розвитку сучасних галузей та підтримки малого підприємництва, що сприятиме сталому економічному зростанню та покращенню якості життя мешканців.

Деякі виклики, що стикається Запорізький регіон, потребують розв'язання на рівні всієї країни. Фінансові аспекти цих питань повинні вирішуватися через державні та місцеві бюджети, а також за допомогою інших джерел фінансування, зокрема міжнародних фондів. Експерти вважають, що хоча українська влада та бізнес можуть бути байдужими до змін клімату, зацікавленість інших країн у цьому питанні настільки висока, що вони будуть тиснути на Україну та надавати фінансову допомогу.

Стратегія розвитку регіону зазвичай формується вищими керівництвами та передбачає участь усіх рівнів управління для досягнення поставлених цілей.

Основними проблемами формування державної регіональної економічної політики Запорізького регіону є:

Значне техногенне навантаження на довкілля та загострення екологічних проблем.

Високий рівень зносу основних виробничих фондів.

Незадовільний стан автомобільних доріг.

Проблеми з доступом до якісної питної води та низький рівень газифікації населених пунктів.

Недостатній рівень охорони здоров'я та високий рівень захворюваності на хвороби серцево-судинної системи, новоутворення та вроджені аномалії.

Повільний розвиток будівництва, зокрема житлового сектору.

Велика кількість неефективних підприємств.

Зменшення іноземних інвестицій у основний капітал, що є наслідком політичної нестабільності та корупції в Україні.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для поліпшення економічної ситуації необхідно вміти керувати багатьма макро- і мікроекономічними процесами. Сьогодні для оживлення економіки країни потрібен значний притік коштів від приватних інвесторів, перш за все, великого корпоративного національного капіталу, які зуміли найбільш успішно адаптуватися до умов ринку і здатні забезпечити високий дохід від інвестованих коштів.

Для розвитку економіки важливою умовою є активна інвестиційна діяльність. Це досягається шляхом збільшення обсягів реалізованих інвестиційних ресурсів та їхнього ефективного використання у пріоритетних галузях матеріального виробництва та соціальної сфери. Інвестиції формують виробничий потенціал на основі новітніх науково-технічних досягнень і забезпечують конкурентні переваги країн на світових ринках. Залучення іноземного капіталу, такого як прямі інвестиції, портфельні інвестиції та інші активи, має важливе значення для країн, особливо тих, які виходять із економічної та соціальної кризи. Національні інвестиції виявляються ще вагомішими, оскільки вони відображають рівень довіри населення до влади. Українські інвестори цікавляться не лише отриманням максимального прибутку, а й збільшенням стабільності нашої економіки. У майбутньому можемо розраховувати на поліпшення економічної ситуації, оскільки разом із збільшенням інвестицій у нашу економіку, зростає її стабільність і зменшується ризик отримання довгострокових кредитів. Це дозволить реалізувати багато проектів з поліпшення соціальної сфери, що в свою чергу сприятиме зменшенню соціальної напруженості в країні.

Інвестиційна діяльність є ключовим фактором для розвитку промисловості Запорізької області. Вона сприяє створенню нових підприємств, модернізації виробництва, підвищенню конкурентоспроможності та залученню нових технологій та практик у сфері промислового виробництва.

Інвестиції допомагають розвивати інфраструктуру області, забезпечуючи зручні умови для роботи підприємств, а також створюють нові робочі місця та підвищують життєвий рівень мешканців.

Впровадження інвестиційної діяльності в області може сприяти диверсифікації економіки, зменшенню залежності від окремих галузей та розширенню можливостей для розвитку інших промислових секторів.

Рекомендації:

Проведення активної рекламної кампанії для привернення інвесторів, яка б відображала переваги та потенціал промисловості Запорізької області.

Розробка та впровадження інвестиційних програм та стимулів для підтримки інвесторів, включаючи податкові пільги, кредитну підтримку та інші фінансові заходи.

Співпраця з місцевими та міжнародними інвестиційними фондами та банками для забезпечення доступу до фінансових ресурсів для розвитку промисловості.

Підтримка та розвиток освіти та наукових досліджень у сфері промислового виробництва для забезпечення кадрового потенціалу та інноваційного розвитку.

Співпраця з урядовими та місцевими органами влади для створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення стабільності та прозорості управління в області.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Андрощук Г.О. Інноваційна діяльність в Україні: економічний механізм стимулювання *Інтелектуальна власність*. 2022. №12. С. 23–28.
2. Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін: навчальний посібник Київ.: Заповіт, 1996. 238 с.
3. Білик В.В. Сутність інвестицій та наукові підходи до інвестиційної діяльності *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 2, Т. 2. С. 112–115.
4. Близнюк Т.П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства Х.: ФОП Алек-сандрова К.М., 2008. 352 с.
5. Бутук А.И. Экономическая теория: [учеб. пособ.] / А.И. Бутук. Вікар, 2000. 644 с.
6. Ванькович Л.Я., Ковальчук С.І. Іноземні інвестиції: визначення, сутність, класифікація. URL: [http://archive.nbu.gov.ua /portal/natural/Vnulp/Menegment./2008_635/22.pdf](http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment./2008_635/22.pdf) (дата звернення: 20.04.2024)
7. Вахович І.М. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1. С. 138-144.
8. 10. Височан О.С., Пікуш Ю.В. Наукові підходи до визначення понять "інновації" та "інноваційна діяльність" у сільському господарстві *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 2. Т. 3.: URL: [www.nbu.gov.ua /portal/.../101"104.pdf](http://www.nbu.gov.ua /portal/.../101) (дата звернення: 04.04.2024).
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р. № 433-VI (з чинними змінами та доповненнями): <http:// zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 04.04.2024).
10. Закон України “Про інноваційну діяльність”: за станом на 1 груд. 2013 // *Відомості Верховної Ради України*. 2002. N 36, С.266.
11. Закон України “Про інвестиційну діяльність”: за станом на 1 груд. 2013 / *Відомості Верховної Ради України*. 1991. N 47, С.646.

12. Захаркіна О.Д. Проблеми розвитку інновацій в Україні / Реалії та перспективи інноваційного розвитку України (економічні, фінансові та правові аспекти). Збірник матеріалів X міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців 26 березня 2010 року. Частина II С. 32–34

13. Кісіль М.І. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій Менеджмент: збірник наукових праць. К., 2009. № 11. 225 с.

14. Коваленко О.В. Проблемні аспекти становлення інноваційної системи України в контексті теорії технологічного розвитку *Ефективна економіка*. 2019. № 3. С. 31.

15. Ковтуненко К.В. Інноваційний процес та інноваційна діяльність як рушійна сила формування інтелектуального капіталу промислового підприємства. *Економіка. Управління. Інновації*. 2013. № 1(9): URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2013_1/pdf/13kkvkpp.pdf. (дата звернення: 20.04.2024)

16. Коденська М.Ю. Мотиваційні чинники інвестиційного забезпечення розвитку аграрно-промислового виробництва. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2013. № 2. С. 62-66.

17. Колесник О.О. Оцінка інвестиційного забезпечення розвитку туризму в Україні *Економіка. Управління. Інновації*. 2011. № 2(6). http://tourlib.net/statti_kolesnyk6.htm

18. Корінько Н. Д. Інновації у діяльності суб'єктів господарювання *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 5. С. 149–154.

19. Костецький Я.І. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств/ *Економічний аналіз*. 2022. Випуск 10. Ч. 4. С. 179-181.

20. Коюда В.О. Інноваційна діяльність підприємства та оцінка її ефективності /Х.: ФОП Павленко О.Г.; ІНЖЕК, 2010. 224 с.

21. Краус Н.М. Інноваційний процес як основа формування механізму інноваційної інфраструктури: інституціональний аспект. *Науковий вісник*

Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2023. № 4. С. 15–20.

22. Лопатюк Р.І. Інвестиційне забезпечення підприємств аграрної сфери : URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/investmen/4527investitsijnezabezpechennyapidpriemstvagrarnoji-sferi.html> (дата звернення: 05.04.2024)

23. Манаєнко І.М. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств електроенергетики: монографія Київ: НТУУ «КПІ», 2016. 157 с.

24. Спільник, І. В. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства за даними фінансової звітності. Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. Том 14. № 2. 78-87 с.

25. Єгорова О. М. Методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності торговельного підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 7(1). 263-269 с.

26. Давиденко Н.М. Аналіз інвестиційних проектів: Навч. посіб. Київ: ЦП «Компринт», 2015, 378с.

27. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник К.: Центр навчальної літератури, 2004. 376 с.

28. Горєлов Д.О. Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. 133 с.

29. Пріб К. А. Інвестиційна складова управління розвитком підприємства. *Інтелект XXI*. 2024. № 1. 77-85 с